

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

1905

Ny följd * VIII årg.

Häft. 6.

DAGNY

TIDSKRIFT FÖR SOCIALA OCH LITTERÄRA INTRESSEN

UTGIFVEN AF

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

REDAKTÖR: **LOTTE DAHLGREN**

INNEHÅLL:

- Kvinnornas liberala parti i Nya Sydwalet.
ELISABETH TAMM, Robert Browning settlement.
»Ett bud till Garcia» af ELBERT HUBBARD. Öfvers.
L. D—N, Tvenne bortgångna författarinnor.
Litteratur: F. E., En amerikansk ungdomsvän af CECILIA MILOW. — U., Om
»Valands saga» af ANNA M. ROOS.
Från 1905 års riksdag. I.
Från skilda håll: »Gärd åt en kvinnas minne.» — Beskydd af kvinnor på
Berlins gator.

Stockholm, Aftonbladets tryckeri, 1905.

Kjellbergströms

Till behandling af Yttre skador,

sår, kylknölar, brännskador, tryck m. m. är Salubrin lämpligaste medel. Det är fullkomligt giftfritt och hämmar icke cellbildningen, men är det pålitligaste medel att förhindra varbildning och inflammationer. Med undantag endast af dem, som blott försökt underhålliga efterrapningar eller icke använt Salubrin enligt bruksanvisningen räknas alla Salubrin såsom det nyttigaste och särdeles bästa behandlingsmedel i hvarje hem. Efterså därför att Ni vid inköp erhåller originalflaskor med Fil. Dr P. HAKANSSONS namn å etiketten och genomläs den medföljande bruksanvisningen. Salubrin tillhandahålles i Parfymer-, Special- och Färgaffärer. Partilager hos

Geijer & Co, Stockholm.

Pensionat Dedie Gossin.

Corcelles Jura Bernois.

Bonne occasion d'apprendre le français, musique et anglais.
Directeurs: M:me **Dedie Gossin** et M. le **Pasteur Dedie**.
Prix 800 francs par an.

Ref. M:me **C. M. Eneström, Norrköping.**

Å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, Stockholm, 54 Drottninggatan,

finnas anmälda kvinnliga arbetssökande såsom: lektionsgifvare i olika ämnen, svenska och utländska lärarinnor för hem och skolor, kontors- och skrifbiträden, bonner, husföreståndarinnor, sällskap och biträden i hem, föreläserskor, gymnaster m. fl.

Aktiebolaget Nordiska Kompaniet.

Textilafdelning, Thyra Grafström.

Färdiga och påbörjade **Broderier** på siden-, kläde-, lärft- och yllestramalj, passande för **Dukar, Portlärer, Mattor, Kuddar, Serveringsdukar m. m.** Mönster uthyras. Rekvisitioner från landsorten ombesörjas pr omgående.

5 Regeringsgatan 5.

Nya Hushållsskolan.

(för bildade flickor). Grundad 1881.

Föreståndarinna: Fröken H. Cronius.

Nya Hushållsskolans Matsalar

Vestra Trädgårdsgatan 19.

Obs.! Särskild matsal för fruntimmer.

Hygieniska Skodon tillverkas för Herrar, Damer och Barn.

OBS.! Prisbelönta af Dräkt-Reformföreningen.

Skodon tillverkas äfven efter modern fason.

Allt arbete utföres noggrannt och af bästa material.

Reparationer verkställas väl och på bestämd utlofvad tid.

P. Gust. Pettersson,
52 Drottninggatan 52.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning

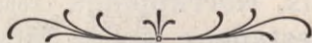
(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny **placering** af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år pr 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Ellen Fries' bibliotek

är öppet *alla hvardagar kl. 3—4 e. m.*

Biblioteket är mot skriftlig borgensförbindelse af känd förbundsmedlem afgiftsfrött tillgängligt för kvinnor, som egna sig åt studiet af historia och närliggande ämnen.

Det är dessutom tillgängligt för Fredrika-Bremer-Förbundet.

Aug. Magnusson

44, 46 & 48 Vesterlånggatan 44, 46 & 48

31 & 33 Stora Nygatan 31 & 33

(ingång endast från Vesterlånggatan)

STOCKHOLM

Min nya Afdelning

för

Hvita varor

erbjuder odisputabelt största urval af:

Duktyger, Handdukar, Linnelärfter
och alla slags **Hvita Väfnader.**

Almedals, Norrköpings (Tuppen) och
Gamlestadens samtliga **Väfnader**
ständigt på lager till *fabrikpris.*

Då helt stycke tages lämnas *extra rabatt.*

All slags Sinnesömnad och Märkning
utföres *omsorgsfullt* å egna Atelierer.

För **Utstyrslar** ovilkorligen bäst och billigast.

Solida varor. Största urval.
Billigaste priser.

Aug. Magnusson,

STOCKHOLM.

Kvinnornas liberala parti i Nya Sydwaless.

Som bekant erhöilo kvinnorna i Nya Sydwaless politisk röst-rätt år 1902, sedan reformen blifvit genomförd i Nya Zeeland 1893, i Sydaustralien 1894 och i Västaustralien 1899. I de öfriga tre staterna, Queensland, Victoria och Tasmanien, ha kvinnorna för närvarande endast rösträtt till förbundsparlamentet, men det är naturligtvis bara en tidsfråga när den skall bli utsträckt till statsparlamentet.

I ett bref till sekreteraren i Landsföreningen för kvin-nans politiska rösträtt lämnar ordföranden i »Women's Libe-ral League of N. S. W.», mrs Hilma Molyneux Parkes, några intressanta upplysningar från sitt land, rättare sitt adopterade land, enär mrs Molyneux Parkes, glädjande att omtala, är — svenska. Hon kom som helt ung flicka till Sydney och har, alltsedan agitationen för kvinnans politiska rösträtt började i Nya Sydwaless, intagit en ledande ställning i det kvinliga politiska organisationsarbetet.

I förbundsparlamentet ha kvinnorna säte och stämman på samma villkor som män, men de äro icke valbara till statsparla-mentet, utan ha endast rätt att välja representanter. Någon skill-nad mellan gifta och ogifta kvinnors rätt att rösta existerar icke. »En sådan skillnad skulle här anses vara högst orättvis», utbris-ter vår landsmaninna.

Australiens kvinnor fullgöra samvetsgrant sin röstplikt, i minst lika stor utsträckning som männen. De ha till och med lyckats drifva igenom egna kandidater och erhållit offentligt er-kännande af dessa.

Somliga kvinliga politiska föreningar arbeta endast på att vinna ökad politisk insikt och göra ingen praktisk nytta för de respektive partierna; men de flesta föreningar arbeta för det libe-rala partiet och för frihandel.

Kvinnor kallas mycket ofta till medlemmar i valkomitéer. Sålunda sitter mrs Parkes till och med i »appellationsutskottet»,

som har att bedöma kandidaternas program och bestämma hvilka, som skola täfla om platserna.

Rörande det senaste valet, som ägde rum i augusti 1904, skrifver mrs Parkes följande: »Hvarje kvinna öfver 21 år, som vistats tolf månader i staten och tre månader i samma valkrets, har rätt att rösta på medlem till underhuset. Ingen har mer än *en* röst. Vårt arbete bestod i att väcka kvinnornas intresse för att afgifva sina röster, att upplysa dem om de brännande politiska frågor, som valet gällde, att förmå dem att efter grundlig pröfning välja ståndpunkt, därför att *så länge* det finns politiska partier måste man välja den ena eller andra sidan eller också inte rösta alls. (Flera härvarande kvinnoföreningar ogilla partibildning och äga därför absolut intet inflytande på valen som förening). Vår afsikt var naturligtvis att arbeta för särskilda kandidater, som vi gillade, icke endast som liberaler utan som män med god karaktär, duglighet och sympati för kvinnornas kraf. Vi lyckades utmärkt i detta fall och förmådde till och med nya kandidater att uppställa sig, för hvilkas val vi arbetade såväl i valkomitén (där äfven kvinnor voro medlemmar) som genom offentliga tal och personlig röstvärfning. De kallas på skämt 'kvinnornas kandidater', en titel de förklara sig vara stolta öfver.

Målet för vår sträfvan nu är att få den sociala lagstiftningen såväl som kvinnans lagliga ställning förbättrad. En början har redan skett, då motionen om en lag »till späda barns skydd» gick igenom. Denna lag tvingar fadern till ett illegitimt barn, att på därom gjord framställan deponera tjugo pund till moderns underhåll en månad före och tre månader efter barnets födelse, att ersätta läkare och sköterska samt för barnets vård och uppfostran erlægga en summa af fem till tjugo shillings i veckan. Den 9 dec. 1904 gick motionen igenom och redan i jan. 1905 har ett sådant fall varit före och mannen dömdes att deponera femton pund.

Vi hoppas att två eller tre liknande motioner skola väckas nästa år.

Jag har tänkt att starta en agitation för hustruns lagliga rätt till en del af mannens inkomst och förmögenhet. Flera af herrar lagstiftare äro på min sida. Premierministern och äfven en af de andra ministrarna ha bedt om upplysning rörande kvinnornas rättsliga ställning i Sverige. Jag har svarat att i Sverige har hustrun laglig rätt till hälften af mannens egendom, men han

är dess förvaltare. Är det så? Det skulle glädja mig att få något bevis på att kvinnans ställning hos er är bättre än hos oss; det skulle hjälpa oss att snarare få en motion igenom. Precedensfall ha stort inflytande på våra lagstiftare. Kvinnans ställning hos oss är i detta fall sorgligt efterblifven i jämförelse med utvecklingen på andra håll. Sålunda kan en hustru vid sin *rike* makes död stå fullkomligt blottställd, om han behagar utse en annan till arfvinge.

Vår förening», slutar mrs Molyneux Parkes sitt bref, »skulle vara mycket tacksam om ni eller Fredrika-Bremer-Förbundet ville lämna oss en upplysning från autentiskt håll att framlägga för vår premierminister rörande gift kvinnas lagliga arfsrätt till mannens egendom.»

En blick på det program, Kvinnornas liberala parti i N. S. W. uppställt, ger en föreställning om partiets betydelse och verksamhet.

Till förbundsparlamentet:

Sänkning af nuvarande tulltaxa. Opposition mot hvarje förslag till skyddstull såsom oförenligt med frihandelsprincipen. Borttagande af förbud mot sund emigration.

Till statsparlamentet:

Sparsamhet med allmänna medel. Väsentlig minskning af medlemsantalet och fullt genomförd majoritetsprincip. Rusdrycks-handelsreform, inklusive lokal självbestämmanderätt. Lika lön för lika arbete och samma förvärfsmöjligheter för alla samhällsmedlemmar. Förbättrad lagstiftning rörande kvinnor. Lagstiftning afsedd att lindra sociala missförhållanden.

Allmänt program:

Hare-Spenceska röstningssystemet. Lokal styrelse. Tidsenliga öfningskolor för lärare och teoretisk landbruksundervisning för kvinnor. Politisk uppfostran med särskild vikt lagd på ett förståndigt utöfvande af förbunds-, stats- och kommunal rösträtt. Att motsätta sig klasslagstiftning och statsmonopol. Att såsom kandidater till båda parlamenten stödja liberala och fosterlands-älskande män med höga principer, hvilka förklarar sig gilla de hufvudsakliga punkterna i Förbundets program. Att stödja alla reformer, beräknade att lindra den tunga skattebördan.

Robert Browning Settlement.

Där finns så mycken nöd i världen, som ropar på hjälp! Denna vädjan till barmhärtigheten har icke heller varit förgäfvad. Men den skulle förr blifva hörd, om vi trodde mer på möjligheten att afhjälpa missförhållandena i samhället. En missriktad välgörenhet kan skada mer än gagna, och detta har ofta tagits som ett bevis på det hopplösa i saken i stället för det felaktiga i sättet. Det kräfvades mycket för att kunna verka godt. Det fordras utan tvifvel klokhet och omdöme och ihärdighet, det fordras också medel, men detta är ändå inte allt. Där måste finnas något af den stora känsla, som är grundtanken i skapelsen och nödvändig för dess utveckling: kärleken. Aldrig hade det uppstått så mycken synd och skam och elände, aldrig hade lifvets sköna gåfvor blifvit så missbrukade af förvända tidsriktningar, om människorna älskat hvarandra mer. Kärlekens makt är underbar den låter hjärtat känna, hvad tanken icke förstår, den upptäcker nya områden, dit forskning aldrig når; det är den, som leder människorna på rätta vägar, fast de äro vilsegångna och låter dem lyckas, till trots af bristande förmåga.

Robert Browning settlement hör till de verk, som hvila på kärlekens grund och vunnit framgång genom densamma. Det har sitt namn efter skalden Robert Browning, hvilken döptes i det kapell, numera Browning Hall, som tillhör kolonien, men den man, med hvilken dess välsignelsebringande verksamhet är närmast förbunden är Herbert Stead. Det var en djup känsla af den sociala orättvisan, som dref honom, då han för tio år sedan med hustru och barn och några likasinnade bosatte sig i Walworth, den fattigaste stadsdelen i det stora London. Genom att söka sitt eget hem bland de fattiga, kände han sig hafva rätt till deras förtroende, ty endast det dagliga samlifvet kunde lära honom förstå deras synpunkter och uppfattning, för hvilkas bästa han var kommen att arbeta. Det var inte hans mening att bryta stafven öfver deras elände, han ville bara hjälpa dem att göra det bästa möjliga af förhållandena, sådana de voro, han ville visa, att ljus och glädje är allas skänk till alla.

Ett företag som detta fordrar ovillkorligen mångsidigt arbete, och efterhand måste fältet för dess verksamhet vidgas allt mer.

Frikostiga gåfvor och kraftfullt bistånd hafva möjliggjort för mr Stead att utföra sina skilda planer.

Många familjer i Walworth, öfver 2,000 på 300 gator, stå i förbindelse med Browning settlement och ha vunnits för att understödja dess arbete. Det är så fördeladt, att alla, som bo vid samma gata, gemensamt fått sig ålagt att öfvervaka lifvet vid densamma, d. v. s. att utforska behofven hos de nödställda och bistå dem med råd och dåd samt genom förtroligt umgänge vinna inflytande på sederna.

Kolonien är icke heller utan inverkan på politiska och kommunala förhållanden. Den söker att väcka intresset för dagens frågor och därigenom höja den medborgerliga samhörighetskänslan. Före valen samlas valmännen till möte. Det är ingen färg, intet parti, hvars talan här föres, valmännen påminnas endast om att en fast moralisk grundval, en rättrådig karaktär, är första villkoret för att värdigt kunna fylla ett uppdrag. Det förelägges dem alltid att tänka: »Om Jesus varit snickare i Walworth, hur skulle han hafva röstat», och att det är i sådan anda, valet bör ske.

En utförlig skildring af alla de områden, där Browning settlement verkar, skulle blifva för vidlyftig. Där finnas lekplatser och nyttiga förströelser för barn, där finnas hem för de gamla och vård för de sjuka. För de mest behöfvande ordnas på sommaren en tids vistelse på landet till vederkvickelse och hvila. Både de bättre och sämre lottade blifva tillgodosedda, hvar och en efter sina förhållanden. Men det återstår likväl att tala om ännu några anstalter. Bland dem är Browning club. För ett distrikt, så rikt på krogar och dåliga tillhåll som detta, var det nödvändigt att anskaffa en lokal, där sådana nöjen och förfriskningar erbjudas, hvilka icke uppmuntra sämre böjelser. Browning club har också motsvarat sitt ändamål och blifvit talrikt besökt. Ett nykterhetskafé är inrättadt, där god mat erhålles till låga priser. Den engelska nationens förkärlek för sport och spel tillfredsställes äfven här på många sätt. Där finns också ett läsrum med bibliotek, hvilket dock ännu ej hunnit samla många band. Biblioteket är visserligen afsedt att endast upptaga böcker hörande till den kristna sociologien, men detta i mycket vidsträckt bemärkelse, ty hit hänföres all litteratur, som i någon mån ger en bild af kristendomens utveckling. Dessutom äger Walworth ett större lånbibliotek och läsesal för tidningar.

I Browning Hall anordnas regelbundet föreläsningar med skioptikonbilder, konserter, möten m. m. för att så mycket som möjligt uppmuntra arbetarnes håg för bildande förströelse på lediga stunder. Samlingsrummen erbjuda dem äfven en gemensam tillflyktsort, där de kunna tillbringa sina kvällar.

Bakom det förra kapellet eller Browning Hall låg en gammal för länge sedan öfvergifven begravningsplats. Den är nu förvandlad till den vackraste lilla trädgård med härliga gräsmattor och friska blommor öfver de åldriga grafkullarna. Här få barnen samlas för att leka, och de äldre kunna tillbringa en hvilostund. Man befarade i början, att för dem, som äro i saknad af allt det rika naturen skänker, skulle lusten att förstöra bli stark eller frestelsen att stjåla en blomma för stor. Alla kringboende inbjödös därför att bese den nya anläggningen, och mr Stead förklarade för dem, att det var deras trädgård lika mycket som hans, att det var till deras glädje, han skapat den. Och på alla dessa år har heller ingen stört denna fridens hemvist, visserligen ha barn ett par gånger tillägnat sig blommor, men då genast blifvit strängt tillrättavisade af föräldrarna. Det var något så särskildt stämningfullt öfver Browning-garden, en sådan harmonisk blandning af de lefvandes glädje och de dödes ro.

Folket uppmuntras tillika att själfva idka blomsterskötsel. Tanken på trädgårdsodling i Walworth väckte i början mycket åtlöje, men med tiden har det likväl visat sig, att flera af de dystra bakgårdarna förvandlats till små nätta trädgårdar. Det har t. o. m. anställts en täflan med prisbelöning dem emellan, hvilket naturligtvis ökat intresset.

Ännu är likväl den anblick, Walworth ter, ganska vemodig. Det fördras stora medel och mycket arbete att sprida en ljusare prägel öfver de mörka husen och de trånga, smutsiga gatorna, det fördras mycken kärlek att utplåna de hatfulla blickar, dessa till armodet dömde skänka sina bättre lottade medbröder. Och då man lämnar Walworth och återvänder till Londons rikare stadsdelar, där den nöjes- och njutningslystne fritt tillfredsställer sina begär, då känner man denna skärande motsats i sin obevekliga stränghet. Den är underlig, människornas likgiltighet för hvarandra, hur nöden och öfverflödet kunna växa sida vid sida. Icke att ett jämt fördelande af lyckans häfvor vore tänkbart eller önskvärdt, men detta, att en del af mänskligheten skall svälta och frysa ihjäl både i fysiskt och moraliskt afsende för att gifva andra medel till

obegränsad lyx och flärd, är dock en orättvisa, som vädjar till mänskliga känslor. Det säges, att sådan är världens gång, hvarvid den enskilde ingenting kan ändra. Mången vacker gensaga har likväl blifvit inlagd mot en dylik uppfattning, och till dem hör Robert Browning settlement, mr Steads lifsgärning. Ett talande vittnesbörd är densamma om hvad kärleken till en sak, tron på ett mål mäktar åstadkomma, en sträfvan, som gagnar icke blott genom sitt omedelbara resultat, utan också är en gåfva till tiden, en af dessa gåfvor, hvars ideella riktning ökar lifsvärdet.

Elisabeth Tamm.

”Ett bud till Garcia.”

Af *Elbert Hubbard*.*)

I Cubas historia förekommer ett namn, hvilket strålar med samma glans som Mars på himlahalvvet.

Då kriget utbröt mellan Spanien och Förenta staterna, var det för den sistnämnda nationen af yttersta vikt att så fort som möjligt sätta sig i förbindelse med Garcia, anföraren för de upproriska, som vid denna tidpunkt uppehöll sig någonstädes i bergpassen på Cuba, hvar visste ingen.

Hvarken per post eller telegraf kunde man sända honom något meddelande, och dock måste presidenten försäkra sig om hans medverkan, och det med det allra snaraste.

Men hur skulle detta tillgå?

Då kom det till presidentens vetskap att det fans en man, en officer vid namn Rowan, som säkert skulle vara karl för att söka upp Garcia, om eljest någon kunde det.

Officeren blef eftersänd och fick ett bref, som skulle afleveras till Garcia.

Huru nu denne Rowan tog brefvet, stoppade det i en läderväska som han band tvärs öfver bröstet, huru han fyra dagar därefter landsteg på Cuba i öppen båt, försvann i jungeln

*) Såsom ett apropå till en i detta häfte förekommande anmälan af C. Milows karaktärsstudie öfver Elbert Hubbard, meddelas här en uppsats, som på sin tid varit införd i en af Hubbard utgifven tidskrift »The Philistine», och som i Amerika väckt ett så stort uppseende att den utgått i mer än en million exemplar. Denna artikel återgifves på danska i »Det ny Aarhundredes» marsnummer, hvarifrån vi gjort vår öfversättning, då det amerikanska originalet tyvärr ej stått till buds.

och efter tre veckors förlopp kom ut på andra sidan af ön efter att till fots hafva genomströfvat ett fientligt land och aflämnat sitt bref till Garcia, skall jag inte närmare utveckla.

Hvad jag vill fastslå är detta: Mac Kinley gaf Rowan ett bref, som skulle befordras till Garcia. Rowan tog brevet utan att fråga: hvar finns han?

Här är sannerligen en man, hvars bild borde gjutas i oförgängligt material och resas i hvarje skola landet rundt.

Ty det är icke boklig lärdom, unga människor behöfva, eller undervisning i litet af hvarje, utan snarare litet styfnad i ryggraden, som gör dem uthålliga i arbetet och får dem att samla hela sin energi på att, när det blir dem förelagdt, »öfverbringa ett bud till Garcia!»

General Garcia är nu död, men det finns många Garcior. En hvar, som har pröfvat på att utföra en sak, hvartill det behöfves många händer, har tidtals blifvit bragt till gränsen af raseri öfver genomsnittsmänniskornas omöjlighet, deras brist på förmåga eller vilja att taga fatt på en besfämd sak — och utföra den.

Slöhet, tafatthet, vårdslös likgiltighet, halfgjordt arbete tyckes vara regel, och ingen når sitt mål utan att han på ett eller annat sätt tvingar eller köper andra att hjälpa sig — såvida icke Gud i sin godhet gör ett under och sänder honom en ljusets ängel till hjälp.

Må läsaren själf pröfva på det jag nu föreslår.

Ni befinner er på kontoret, och rundt omkring er sitta sex unga män. Ropa på en af dem och säg honom, att han skall slå upp ett konversationslexikon och skaffa er några upplysningar om Corregio.

Skall nu den unge mannen svara:

»Ja, sir...» och så utföra ert uppdrag?

Nej, det kan ni väl aldrig föreställa er. Han skall se frågande på er och komma fram med en eller flera af följande frågor:

Hvem var han?

Hvilket lexikon?

Hvar står lexikonet?

Är jag anställd här för att göra sådant?

Menar ni inte Bismarck?

Skall jag inte bedja Johnson slå rätt på det?

Är han död?

Är det brådtom?

Är det inte bättre, att jag ger er boken, så att ni själf kan se efter?

Hvarför vill ni veta det?

Och jag vill hålla tio mot ett på, att när ni har besvarat dessa frågor och förklarat hur han skall få reda på det och hvarför ni vill veta det, så går den unge mannen åstad och ber någon af de andra hjälpa honom att — få rätt på Garcia,

för att slutligen komma tillbaka och säga er att det alldeles inte existerar någon med det namnet.

Naturligtvis är det möjligt att jag förlorar mitt vad, men i de flesta fall gör jag det inte.

Om ni är klok, så plågar ni er inte med att förklara för er »hjälpreda» att Corregio står under C och inte under K, utan ni smålar bara vänligt mot honom och säger:

»Nå, det kan vara detsamma!» Och så går ni själf och ser efter.

Och det är denna brist på förmåga att handla själfständigt, denna andliga slöhet, viljesvaghet och olust till att gripa sig an, som skjuter den rena socialismen så långt fram i tiden. Ty när människor inte ens vilja utträtta det, som gäller deras egen välfärd, hur skall det då gå, när alla i samma grad skörda frukterna af deras arbete?

En båtsman med daggen i hand synes outhärlig, och fruktan för att bli körd på dörren på lördagskvällen håller mången arbetare kvar på sin plats.

Annonsera efter en stenograf, och ni skall få se, att af tio, som söka platsen, är där nio, som inte kunna hvarken stafva eller interpunktera ordentligt — ja, som inte ens tro det är nödvändigt att kunna det.

Kan en sådan människa bringa ett bud till Garcia?

»Ser ni den där bokhållaren där borta?» säger förmannen på en stor fabrik till mig.

»Ja, hvad är det med honom?»

»Jo, ser ni, han sköter nog sina böcker ordentligt, men om jag skickade honom till staden för att utträtta ett ärende, så kunde han kanske göra det riktigt, men det är fara värdt att han skulle gå in på minst ett par kaféer under vägen, och när han sedan stod ute på gatan igen, skulle han ha glömt hvart han blifvit skickad.»

Kan man anförtro en sådan människa att öfverbringa ett bud till Garcia?

Man har på sista tiden hört så många deltagande ord om sömmerskornas elände och om de många »hemlösa stackare, som söka ärligt arbete», och i regeln bifogas många hårda ord om de män, som hafva makten.

Men ingen talar om den arbetsgifvare, som grånar under sina fåfånga försök att få oförmågor att utföra deras arbete ordentligt och under sin långa, tålmodiga sträfvan med biträden, som aldrig göra annat än slå dank, så fort han ett ögonblick vänder dem ryggen.

I hvarje affär eller fabrik försiggår ständigt ett gallringsarbete, i det arbetsgifvaren vid lägligt tillfälle afskedar dem, som visat sig oförmögna att främja affärens intressen, och i deras ställe antager andra. Oafsedt tiderna äro goda eller onda, fortgår denna sällning, blott med den skillnaden, att när tiderna äro

sämre och arbetet går dåligt, siktas där noggrannare, men bort — alltjämt bort vandra de odugliga och ovärdiga. Det är den dugligaste som afgår med segern. Arbetsgifvaren måste i sitt eget intresse behålla de bästa — de som kunna öfverbringa ett budskap till Garcia.

Jag kände en gång en man, som hade många utmärkta egenskaper, men likväl var alldeles ur stånd att sköta en egen affär. Och äfven i andras tjänst var han alldeles oanvändbar, ty han var alltid behärskad af den misstanken, att hans chef tillbakasatte honom eller åtminstone vid alla tillfällen försökte göra det.

Han kunde inte själf utdela order, men ville heller inte taga emot sådana af andra. Om man hade lämnat honom ett budskap, som skulle befordras till Garcia, skulle han antagligen hafva svarat: »Res med det själf och drag så långt vägen räcker!»

I afton vandrar denne man omkring på stadens gator, spanande efter arbete, medan vinden blåser genom hans trådslitna rock. Ingen, som känner honom, törs ge honom någon anställning, ty han är alltid en källa till missnöje. Han är oemottaglig för förnuftsskäl, och det enda, som riktigt gör intryck på honom är spetsen af en tjocksulad stöfvel.

Naturligtvis vet jag mycket väl, att en sådan andligt vanskaplig människa inte är mindre beklagansvärd än en lekamlig krympling. Men låt oss i vårt medlidande också innesluta de män, som arbeta på genomförandet af stora företag, de, hvilkas arbetsdag icke begränsas af fabrikspipan och hvilkas hår tidigt grånar i kampen att hålla de liknöjda, slöa och otacksamma till arbete — dessa människor, som utan arbetsgifvarens företagsamhet skulle sakna både husrum och föda.

Har jag använt för starka uttryck? Kanske. Men medan hela världen ägnar de djupa samhällslagren sitt medlidande, har jag velat uttrycka mitt deltagande för den människa, som vinner sitt mål, den som trots allt motstånd leder andra i deras arbete och som, när han ändtligen har nått hvad han söker, finner, att det hela varit förgäfvets och att han ingenting vunnit. Ingenting annat än mat och kläder.

Jag har själf burit matspannet och arbetat för dagspenning, jag har också haft många, som arbetat under mig och jag vet att det kan vara åtskilligt att säga från båda hållen. Det är inte i och för sig en utmärkelse för en människa att vara fattig. Trasor äro intet rekommendationsbref, och inte alla arbetsgifvare äro snikna och brutala, lika litet som alla fattiga äro hjältar.

Mitt hjärta känner varmt för den man, som gör sitt arbete lika bra i chefens frånvaro som i hans närvaro — och för den, som, när han får ett bref till Garcia, lugnt tar emot det utan att först komma med idiotiska frågor och utan någon lömsk baktanke att sänka det i närmaste rännsten eller göra något annat med det än just precis bära fram det dit han skall. Den man-

nen blir aldrig lagd på hyllan och han behöfver aldrig strejka för att få högre lön.

Civilisationen är intet annat än ett enda långt, ihärdigt sökande efter just sådana människor. Allt hvad en sådan man begär, får han. Han är så sällsynt, att ingen arbetsgifvare kan stå till svars för att låta honom gå sin dörr förbi. Det spanas efter honom i hvar land, hvar stad, hvart samhälle, på hvarje kontor, hvarje verkstad, butik eller fabrik. Hela världen ropar på honom. Alla behöfva, ja, längta efter — den man, som kan öfverbringa ett bud till Garcia.

* ————— *

Tvänne bortgångna författarinnor.

Med endast några få veckors mellanrum ha nyligen tvenne kvinnor inom den svenska litteraturen gått bort. Deras namn voro *Anna Wästberg* och *Charlotte Nerman*.

För den stora allmänheten äro troligen dessa namn föga kända, deras bärarinnor voro ju barn af en svunnen tid och framlede sitt lif långt borta från den värld »om hvilken man talar». Att de förtjäna ett bättre öde än att alldeles glömmas af eftervärlden är emellertid visst, och då denna tidskrift står i tacksamhetsskuld till dem båda för vid skilda tider af dem lämnade värdefulla bidrag, är det för Dagny en kär plikt att ägna några ord åt deras minne.

*

Det är under signaturen *Anna A.*, fru Anna Wästberg, född Anderson, egentligen är känd. Hennes vackra poetiska oegåfning lär redan tidigt sökt sig ett formellt uttryck. År 1857 uppträder hon för första gången offentligt som författarinna med en diktsamling, »Styf morsblommorna», till hvilken Onkel Adam skrifvit förord. Men från detta år är Anna A. under ett par årtionden en ofta och gärna sedd signatur i kalendrar, tidningar och tidskrifter, bland dessa senare »Tidskrift för hemmet», där man i flera årg. finner bidrag af hennes hand. Den bundna formen synes ha varit den hennes penna helst valt, ehuru förteckningen på hennes arbeten äfven upptager prosaberättelser och noveller.

Hennes omfångsrikaste diktsamling med titeln »I svart och rödt» utkom år 1885, men efter denna tid låter Anna A:s känsligt stämnda lyra blott sällan höra sig. Samma år blifven änka efter kyrkoherden, fil. dr. H. E. Wästberg, i Venersborg har sjukdom och lidande under långa tider bundit henne vid sängen. Så sent som 1893 innehåller dock Dagny en liten prosabit, »Ett historiskt

fynd», af den gamla författarinnan. Vid 72 års ålder slutades hennes lif den 7 mars i Venersborg, där hon allt sedan sitt giftermål varit bosatt.

*

Sju år yngre än den ofvan nämnda skaldinnan ägde *Charlotte Nerman*, hvilken afled i Skara den 7 sistlidne febr., med denna ej få beröringspunkter. Liksom Anna A. född i Skåne, kom en stor del af hennes lefnad att förflyta i en liten vestgötastad; en obestriddig poetisk begåfning hade hon äfven fått på sin lott och en varm kärlek till litterära studier och sysselsättningar.

Blott föga af Charl. Nermans poesi, så väl den själfständiga som tolkningar af främmande diktverk, har blifvit publicerad; till den förstnämnda bör dock räknas de s. k. minnesverser, som förekomma i de af henne valda »Söndagstexter ur gamla testamentet», som år 1903 utgifvits af Samfundet pro fide et christianismo. Som författarinna af ungdomsböcker har hon emellertid gjort sig känd inom en vidsträcktare krets än den där hennes dikter läto höra sig. »Barndomslif på 40-talet» utgifven 1891, och »Små herrskap för femtio år sedan», utkommen 1896, ha funnit många roade läsare både bland små och stora. Det är reminiscenser från sin egen barndomstid i Lund hon här meddelar, då hon såsom dotter till possessionaten C. J. Nerman och dennes hustru, född Holmberg, stod i släkt- och vänskapsförbindelse till det gamla Lunds mest ansedda professorsfamiljer. Minnen från hembygden och dess historia äro också motiven i de intressanta skildringar af Charl. Nerman, som stått att läsa i flera af Dagnys senare årgångar, såsom »Krig i sikte», »Ett skänkt bondbröllop för 50 år sedan», »En tjänarinna af gamla stammen», m. fl.

Charl. Nermans kall var lärarinnans, men under de sista åren tvang henne en tilltagande sjuklighet att lämna den plats vid Skara högre flickskola, som hon under en lång följd af år beklädt.

L. D—n.

*—

Litteratur.

En amerikansk ungdomsvän. Karaktärsteckning af *Cecilia Milow*.

Säkert är det icke många af våra landsmän, som hört talas om en liten amerikansk by vid namn East-Aurora, belägen i staten New-York, några få mil från Buffalo. Och dock har denna lilla by en mycket märkvärdig historia. Den har varit skådeplatsen för en stor moralisk omhvälfning, som leder sitt ursprung

från en enskild mans sällsynt vackra och sällsynt framgångsrika arbete. När man läser denne mans lefnadssaga, sådan den i korthet berättas oss i ofvannämnda bok, måste man gripas af glad förvåning, ty det är verkligen inte ofta någon på det sätt som han fått tillfälle att förverkliga sina vackraste drömmar och redan i sin lifstid skörda mogna frukter af sitt andliga utsäde.

Elbert Hubbard — så hette den »amerikanske ungdomsvän», som utfört ett så stort verk — hade i sin ungdom haft allehanda äfventyr och pröfvat på allehanda yrken. Sist slog han sig på ett yrke, som i en hast gjorde honom till millionär i detta möjligheternas land. Men de lättförvärfvade pengarna brände honom, när han tänkte på de många, som med ringa vinst släpade och trälade för det dagliga brödet. Under en resa i Europa kom han under Ruskins och andra ädle mäns inflytande och när han återvände, var det med det fasta beslutet att använda sin rikedom till att fostra och förädla sitt lands ungdom.

Elbert Hubbards hem låg ej långt från Buffalo, och under en af sina vandringar kom han en gång till East-Aurora, ett ovanligt förfallet samhälle, hvars af ligapojkar och ligaffickor bestående ungdom kastade efter honom glåpord, ruttna äpplen och rännstenssmuts. Här var ett fält för Elbert Hubbard, och han gick till arbetet — börjande med barnen. Sedan han under lek och glam vunnit deras hjärtan, lärde han dem att älska arbete genom att låta dem med egna händer från grunden uppföra ett litet gemensamt hem, som blef deras stolthet. Det nyttiga och roliga arbetet gjorde underverk af dessa förvildade barn, och från barnen gick förvandlingen till föräldrarna och samhället. »The Roycroft Shop», så kallades den nya verkstaden, där Hubbard lärde de unga att blifva nyttiga människor, och lärjungarna själfva fingo därefter namnet »Roycroftarna». Från denna enkla början har the Roycroft Shop blifvit härden för det mest förfinade konst-handtverk af olika slag, företrädesvis bokbinderiet. Naturligtvis hafva under tidernas lopp skickliga lärare införskrifvits. Det märkvärdigaste är dock den moraliska metamorfos, samhället undergått på den tid af femton, sexton år, som Elbert Hubbard bedrifvit sitt uppfostringsarbete. När han började, fanns det i byn sju krogar och en oftast rätt tom kyrka, och folket var vida känt för dryckenskap och vilda seder. Nu fins i East-Aurora ingen utskänkningsrätt, ty alla invånarna äro absolutister. I de sju krogarnas ställe ha kommit två kyrkor och fyra skolor. Det förr så skydda samhället besökes nu af tusentals intresserade turister.

Det kan utan öfverdrift sägas, att hvar och en, som sympatiserar med de sträfvanden, som ha till mål att vinna och upp-rätta människosjälur, skall finna det mödan värdt att i Cecilia Milows bok göra närmare bekantskap med denne »ungdomsvän». Behållningen af det lilla arbetet tillfaller ett i höstas startadt företag, som går i Elbert Hubbards anda: Kungsholmens ungdomsklubb i Stockholm.

F. E.

Om »Valands saga».

För öfver ett år sedan utkom »Valands saga», författad af Anna M. Roos. Det ser ut som om detta i mer än ett afseende märkliga arbete fallit offer för ett missförstånd. Allmänheten tyckes nämligen betraktat berättelsen såsom uteslutande afsedd för barn och ungdom. Förf:s mening tyckes emellertid varit något olika. I företalet till sagan yttrar hon nämligen: »Ehuru denna diktcykel ej ursprungligen afsetts som ungdomsbok, är det likväl nu, när jag utgifver den, främst till ungdomen jag vänder mig». Nu börjar man i våra dagar att ifråga om litteratur alltmer hylla den satsen: »Endast det bästa är godt nog åt barnen». Men de vuxna anse tydligen ej det bästa godt nog åt sig själfva, ty de underlåta ofta att taga närmare kännedom om innehållet i barnens böcker, såvidt de ej i egenskap af recensenter föranledas därtill. »Valands saga» har helt naturligt drabbats af samma öde som sina likar. Därför att allmänheten trott den vara en ungdomsbok, har den ej märkt, att berättelsen är ej endast fullt läsbar för vuxna utan äfven ett diktverk af hög rang.

Innehållet i »Valands saga» sluter sig nära till Viktor Rydbergs framställning af Valandsmyten i »Undersökningar i germanisk mytologi». Den underbara värld som skildras i den forntida gudasaga, hvaraf ofvannämnda myt är en del, denna värld med dess mäktiga, härliga gestalter, skapelser af en kraftig och rik fantasi, hade en gång, redan mer än halfförlömd, framtröllats af Viktor Rydberg till en ny tillvaro. Och nu har en del af den gamla dikten, nämligen Valandssagan, återigen uppstått i annan form. Anna M. Roos har måktat utföra denna nyskapelse och börjat en skildring af det storartade världsdrama, som utspelas i de gamla myterna. Hon har ingjutit nytt lif i detta sorgespels personer, öfver hvilka reser sig, högre än alla andra, Ivaldesonen Valand, som i sagan kallas »den väldige». Denna saga är ej ljus och blid. Den är en berättelse om brutna eder, om skuld, hat och hämd, om fimbulvinterns fägor.

»Valands saga» omfattar tolf sånger, skrifna på allittererad vers liknande fornyrdalag, men mycket friare behandlad än denna vanligen är. I några sånger förekomma ordagranna öfversättningar af ställen ur Eddas Volundskvåde. Detta är måhända ett fel. Men den fornnordiska andan är så väl träffad i dikten för öfrigt, att Eddaverserna ej verka störande, utan med det föregående och efterföljande smälta hop till en helgjuten skapelse. Själfva versbehandlingen är utförd med stor skicklighet. Rytternas brusa kraftfulla och klingande fram genom dikten, de bölja smidiga och mjuka vid de vekare skildringarna.

Ämnet är, såsom nämnt, hämtadt ur Rydbergs ofvan omtalade arbete jämte ur hans »Fädernas gudasaga». Ehuru innehållet följer dessa böckers framställning och formen efterbildar den fornsländska diktningens, måste Anna M. Roos' bearbetning

af sagan betraktas såsom en själfständig nydiktning, och detta ej blott till följd af detaljlikheter i form och innehåll. Förf. har nämligen i sin framställning lämnat rum åt »den känslornas historia», som i de gamla sagorna och kvädena »finnes blott knapphändigt antydd», och åt naturskildringar, hvilka äfven nästan alldeles saknas i fornnordisk dikt. Slutligen präglas hela sagan i sin nya skapnad af det obestämdbara och obeskrifliga, något som kallas konstnärlig individualitet och som förlänar själfständighet åt en dikt, äfven om den i yttre mening kan sägas vara en efterbildning.

Det skulle vara frestande att meddela en mängd citat för att visa hur vacker sagan är. Men jag vill inskränka mig till att endast omnämna några få af dess vackraste delar. De bästa af dem synas mig vara första sången med dess majestätiska och väna landskapsbilder, vidare den tolfte, och af den särskildt Odens runosång, samt framför allt den sjunde med Valands hämdekväde. I det sistnämnda, jämte de närmast föregående stroferna, når förf:s verskonst och poetiska kraft sin höjdpunkt. Det torde ej vara många svenska dikter som i hög och dyster skönhet kunna mäta sig med dessa verser. I de tunga, präktiga rytmerna tycker man sig höra hammarslagen ljuda och förnimmer de vilda tonerna af galdersången, som skrämmar ödemarkens korpar och rofdjur, och som skall bringa ve och ofärd öfver världen.

Myten om Valand är en del af ett stort epos om Ivaldeätten. Det är därför naturligt, att »Valands saga» synes kräfva en fortsättning. Förf. har också på sätt och vis utlofvat en sådan, i det att »Valands saga» på bokens första blad betecknas såsom del I af »Sagan om Ivalde och hans ätt». Man bör hoppas, att det ej måtte dröja länge, innan den härliga uppgift, som förf. sålunda förelagt sig, blir fulländad och hela den märkvärdiga urtids-sagan framträder i förnyad gestalt. Man har så mycket större skäl till denna förväntan, som delar af fortsättningen redan länge varit färdiga att döma af några fragment i diktsamlingen »I gryningen».

U.

Från 1905 års riksdag.

I.

Kvinnans dag har man i pressen kallat den 15 mars, då frågan om »*kvinnans tillträde till statstjänst*» var före i vårt representanthus — för att falla på Andra kammarens motstånd. Var det

således en kvinnornas dag, kan man ej säga att den var glad. Och dock såg det först ut som om deras sak skulle segra genom Första kammarens tillmötesgående. Där hade man, visserligen med en knapp majoritet (62 röster mot 60), gått in på den ifrågasvarande grundlagsändringen. Men, som sagdt, detta förmådde ej rädda situationen, då Andra kammarens afslagsyrkan aflopp med segern (107 röster mot 92).

I ett föregående häfte meddelades innehållet af den i båda kamrarna väckta motionen om »kvinnan som lärare och läkare». Härmed i korthet en redogörelse för frågans vidare utveckling inom riksdagen.

Regeringsformens § 28 lägger för närvarande hinder i vägen för utnämning af kvinnor till innehafvare af statsämbeten, i det paragrafen talar om »*svenske män*». Den af hrr *Trygger* och *Zetterstrand* väckta motionen gällde ett tillägg till nämnda paragraf af innehåll, att äfven infödda svenska kvinnor skulle kunna utnännas och befordras till lärarebefattningar vid de allmänna läroverken och vid universiteten, de teologiska läraretjänsterna vid de sistnämnda likväl undantagna, såsom ock till lärare- och andra beställningar vid andra inrättningar för vetenskap, slöjd eller skön konst, äfvensom till läkarebefattningar. Ett antagande af detta förslag hade utan vidare i afseende på ifrågasvarande tjänster gjort kvinnorna jämnställda med männen. »Skicklighet och förtjänst» äro enligt regeringsformen de enda befordringsgrundsatserna.

Men konstitutionsutskottet, som visserligen sympatiserade med motionens syfte, ville icke i ett slag ta ut steget, utan föreslog, att grunderna, till hvilka ämbeten och tjänster kvinnor skulle kunna utnännas inom de i grundlagen uppdragna gränserna, skulle fastställas af konung och riksdag gemensamt. En minoritet inom utskottet hade reserverat sig så till vida att den ville att grunderna skola fastställas »i särskild af konung och riksdag samfällt stiftad lag eller i samband med statsregleringens uppgörande».

Det var med utskottets erkännande i princip af motionen som utgångspunkt, debatten tog sin början i kamrarna. Motionären i Första kammaren, hr *Trygger*, erkände tacksamt detta medgifvande; han hade i sin motion ej begärt någon gunst för kvinnan, utan endast kräft hennes rätt. Han beklagade dock, att utskottet vid sin behandling af frågan icke varit enigt utan hakat upp sig på en juridisk subtilitet angående konungs och riksdags befogenhet öfver grundlagen. De juridiska stötstenarna, d. v. s. grundlagsbetänkligheterna, blefvo ock, som det yll synas, dem, på hvilka frågan kom att falla. Äfven erkändt kvinnosaksvänliga riksdagsmän stodo tveksamma, emedan utskottets formulering kunde tolkas så som om meningen vore, att vid sidan af grundlagen skulle kunna skapas andra befordringsgrunder för kvinnor än för män.

Men naturligtvis blef den principiella sidan af saken icke utelämnad. I båda kamrarna talades mycket och länge om

»kvinnans höga ställning» inom hemmets värld och hur hon vedervågade denna genom att fika efter statstjänster. Det vore ännu icke bevisadt att kvinnan är intellektuellt jämnställd med mannen. Konkurensfrågan blef ej heller utelämnad, och lika litet axiomat om kvinnans olämplighet för annat än de lägsta aflönade platserna. Motionen hade dock samtidigt många värtaliga försvarare, och man synes i allmänhet ha hyst den åsikten, att sympatierna för densamma voro så starka, att en sammanjämkning skulle kunna åstadkommas emellan de olika meningarna till motionens förmån. Utslaget i Andra kammaren, d. v. s. *rent af slag*, kom därför som en så mycket oangenämare öfverraskning.

*
*

En mer välvillig tendens har däremot riksdagen visat angående *kvinnans inväljande i kommunala styrelser*. Motionen i detta syfte hade inlämnats af herr Lindhagen, och ha kamrarna, med anledning därpå, beslutat sådana ändringar i gällande kommunala förordningar för hufvudstaden, att stadsfullmäktige skola till ledamöter i folkskoleöfverstyrelsen kunna välja män eller kvinnor, som äro röstberättigade vid stadsfullmäktigeval och uppnått 25 år, samt att kvinna skall kunna väljas till ledamot eller suppleant i styrelsen för Stockholms stads nybildade arbetsförmedlingsanstalt. Som bekant är kvinna redan nu valbar till fattigvårdsnämnden.

Kvinna, som blifvit utsedd till ledamot i folkskoleöfverstyrelsen, skall enligt riksdagens beslut när som helst kunna afsäga sig uppdraget.

*
*

Den äfven i vårt förra häfte omnämnda motionen angående *understöd till äldre behöfvande barnmorskor* har i dessa dagar varit före. Riksdagen har beslutat anhålla hos regeringen att utreda, om och i hvad mån ålderdomsunderstöd skulle kunna beredas åt barnmorskor, som vid den tid, då barnmorskornas pensionsanstalt trädde i verksamhet, fyllt 50 år.

*
*
*
*

Från skilda håll.

Gärd åt en kvinnas minne.

För första gången i historien, skriver *Newyork Commercial*, har statens lagstiftande församling afbrutit sitt arbete för att ägna en del af sin dag åt att fira en kvinnas minne. Anledningen var att en staty af *Frances Willard*, — stiftarinnan af »Kvinnornas nykterhetsförbund», och under mer än ett fjärdedels sekel dess ordförande och ledande själ, af staten Illinois blifvit skänkt till kongressen.

Tal till den afidnas minne höllos af icke mindre än sju medlemmar i senaten och i representanternas hus. På de öfverfyllda läktarna märktes bland åhörarna den ovanliga företeelsen af flera hundra skolbarn.

Om den stora betydelse Frances Willards lifsgärning haft för *hemmet* vittnade flera uttalanden.

Senator Cullom yttrade: »Både i sitt offentliga och sitt enskilda lif var hon en äkta kvinna, öppen och anspråkslös tillvann hon sig aktning af alla, med hvilka hon kom i beröring. Osjälfviskt ägnade hon sitt lif åt mänsklighetens tjänst, införde nykterhet i mångtusentals hem och efterlämnar vid sin död en organisation, som varit och fortfarande skall vara en stor makt att främja det goda i världen.»

Senator Beveridge (Indiana) talade i samma anda: »Att göra millioner hem sedligt rena, att göra de band som sammanhålla familjen ömma och starka — det var hennes mission och hennes lifsgärning.»

Ur det tal, som mr George E. Foss, representant för Illinois, höll, må följande anföras:

»Illinois lagstiftande församling ansåg — utan att i ringaste mån vilja sätta landets stora söner i skuggan — den tid vara inne, att kvinnan skulle hedras. Och när hennes staty reses i Amerikas Pantheon, hvem vill då säga, att kvinnan ej där har någon plats? Hvem vill höja sin röst till protest? Illinois öfverlämnar härmed denna bild, icke endast som ett hedersvedermåle till henne som den framställer, en af sin tids största personligheter, utan äfven som ett erkännande åt kvinnan och hennes mäktiga inflytande på vårt nationella lif.»

*

Beskydd af kvinnor på Berlins gator. För halftannat år sedan upprättades i Berlin en särskild polistjänst till bättre beskydd af kvinnor och flickor på hufvudstadens gator. Anledningen var de talrika klagomålen öfver att aktningssvärda kvinnor ofta voro utsatta för förolämpning på gatan. Ifrågavarande polistjänstemän patrullera i civil dräkt på gatorna för att i dylika fall lämna hjälp. Af en officiell rapport om denna speciella skyddsverksamhet framgår, att under senare hälften af 1904 skydd lämnats kvinnor i 158 fall. I 58 fall anhöllos de personer, som gjorde sig skyldiga till ofredandet, och dömdes till fängelsestraff från sex veckor till ett halft år. Denna afdelning af polisen kommer att ökas och myndigheterna hoppas uppnå, att kvinnor kunna röra sig med samma trygghet på gatorna i Berlin som i London.

Med anledning af ofvanstående notis, som är hämtad ur St. Dagblad, har Fredrika-Bremer-Förbundet från en arbeterska, som tecknar sig »en af de många ofredade», mottagit en uppmaning att söka verka för att i vår hufvudstad ett liknande »polisskydd» kom till stånd. Och med vetskap om hur illa den s. k. kvinnofriden respekteras på våra gator, kan man väl fråga: »När skall Stockholm följa det af Berlin gifna exemplet?»

—*—

A.-B. Gustaf Holmbloms
Kappaffär

**Största
Specialhus
i
Norden**

I billiga prislägen
stort sortiment

Norrmalmstorg,
Stockholm.

Anmälan.

Dagny utkommer 1905 med 20 häften, utgörande minst 28 tryckark.

Priset för hel årgång:

För medlemmar af Fredrika-Bremer-Förbundet . . . kr. 3.50.

För icke medlemmar af Fredrika-Bremer-Förbundet » 5.00

Förbundsmedlemmar prenumerera å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, 54 Drottninggatan, personligen eller medelst postanvisning. Icke förbundsmedlemmar kunna prenumerera dels vid alla postanstalter i riket, dels på förbundsbyrån, dels äfven hos hrr bokhandlare.

Lösnummer kunna erhållas å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå till ett pris af 30 öre pr enkelhäfte.

Vademecum

var bland alla munvatten på hygieniska utställningen i Paris 1902 det enda som erhöil högsta utmärkelse, Guldmedalj, och detta i sin egenkap af »antiseptiskt munvatten» (antiseptique dentifrice).

Barnängens Tekniska Fabrik,

H. M:t Konungens hofleverantör

Stockholm.

Anonser för DAGNY

upptagas af

fröken Ingeborg Bergström, 31 Östermalmsgatan 31.

Adresser:

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstelefon 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.

Rikstelef. 68 98.

A. T. 82 11.